

CTU

CZECH TECHNICAL
UNIVERSITY
IN PRAGUE

Means of Monitoring the Life- Cycle of a Document by Example of Tasks of the CTU Archives

Kamila Mádrová

Czech Technical University Archives

My presentation

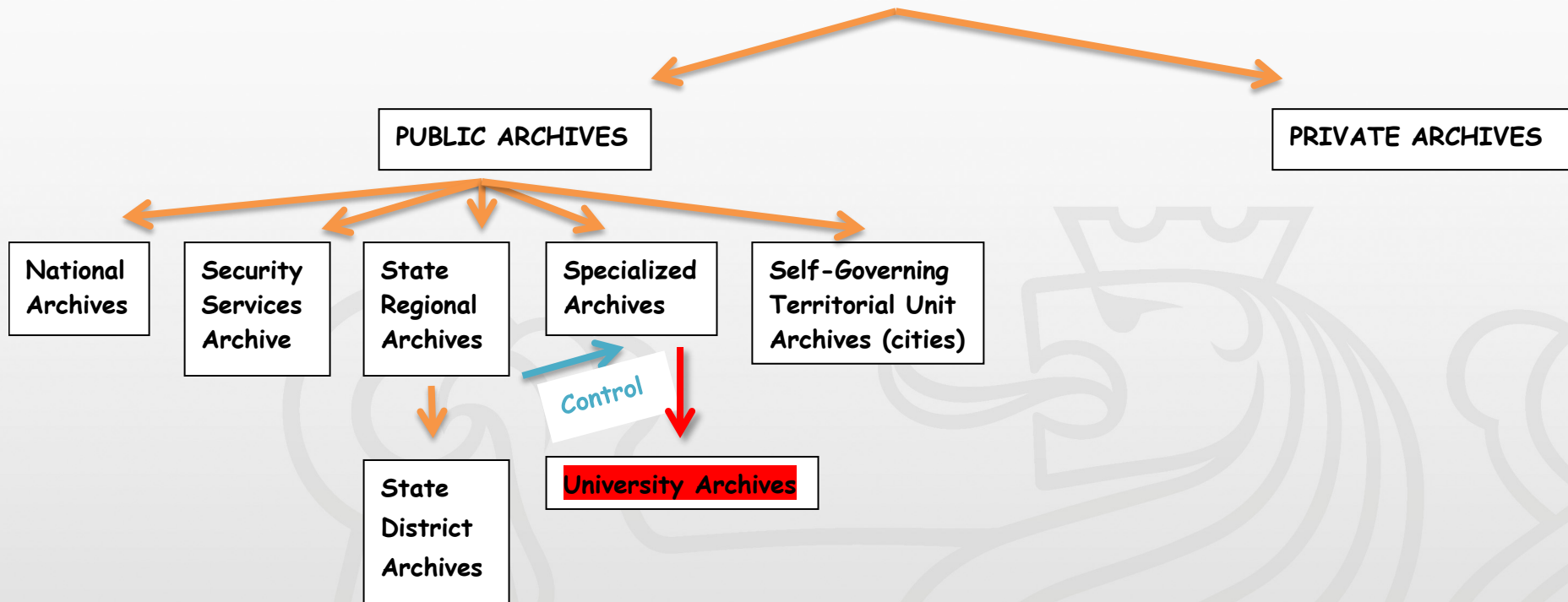
- **Legislation of archives in CZ**
- **Organization of university archives in CZ**
- **Tasks of university archives**
- **Records management**
- **Discarding of documents**
- **Obstacles for correct keeping of record management service**
- **Personal documents**

Legislation

Archival science and record management Act No. 499/2004 Coll.

- **17 amendments – e. g.**
- **Security Services Archive**
- **Registry room**
- **Document management system (DMS)**
- **Basic Register Act**
- **Digital archiving**
- **Commercial registries**
- **Civil Service Act**
- **eIDAS regulation**
- **> >> GDPR**

Ministry of the Interior
(Archiving Administration and Filing Service
Department)

University Archives

- **Institute of History and Archive of Charles University**
- **Czech Technical University Archives**
- **Archive of the Masaryk University in Brno**
- **Archive of the University of Technology in Brno**
- **Archive of the Academy of Fine Arts in Prague**
- **Archive of the Mendel University in Brno**
- **Archive of the University of Veterinary and Pharmaceutical Sciences in Brno**
- **Archive of Palacky University Olomouc**
- **Archive of the Silesian University in Opava**
- **Archive of the Technical University of Ostrava**
- **Archive of the University of Hradec Králové**

Tasks of University Archives

- a) supervision of record management of their founders**
- b) record keeping and ordering of archival files**
- c) scientific research**
- d) administration**

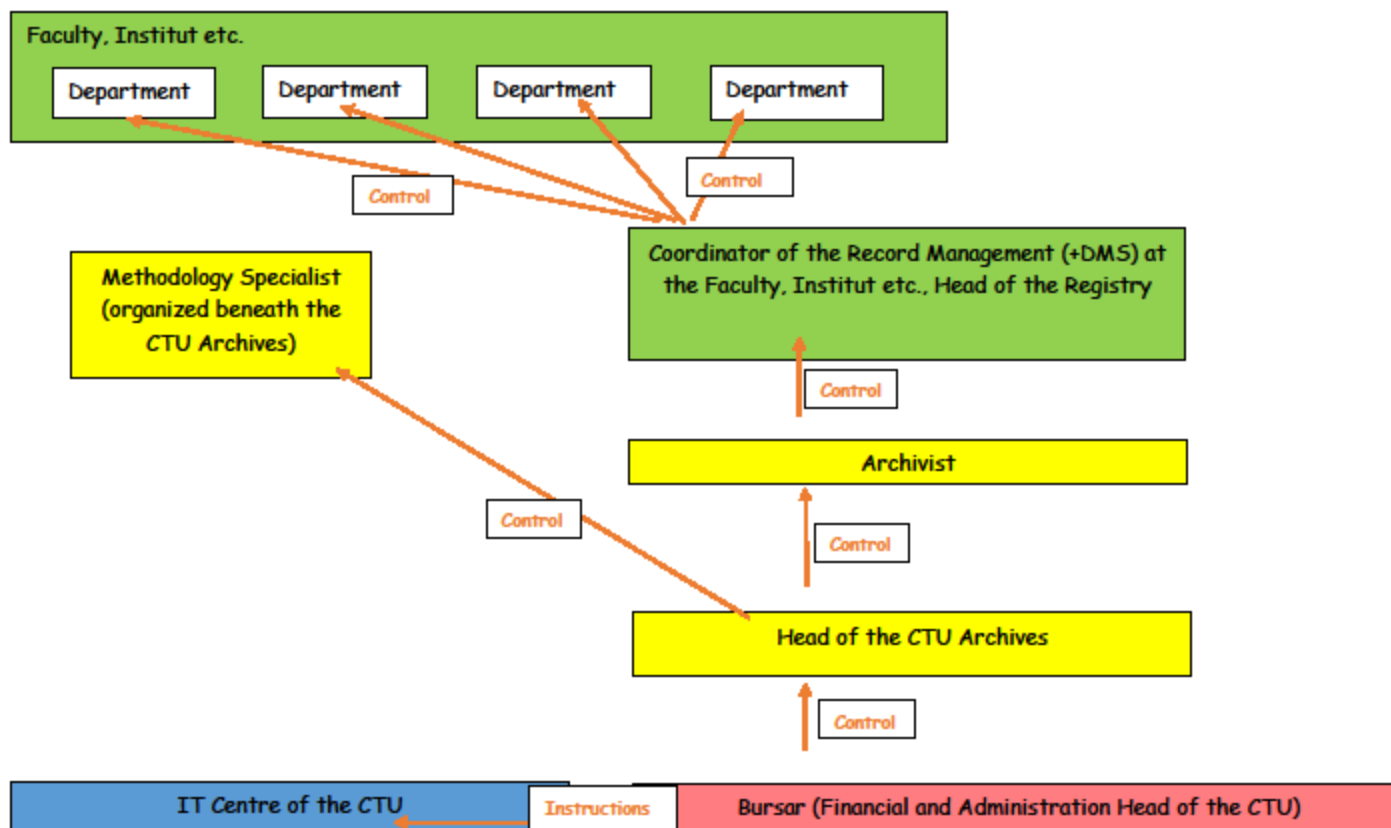
A) Records management

- **Document Management system (DMS) or Electronic Records Management System (ERMS) (obligate since 2009) – cooperation with IT**
- **cooperation of the leadership of the university**
- **creation of personal contacts with the management of organizational departments of the university and administrative staff**
- **effectiveness of GDPR**

CTU

CZECH TECHNICAL
UNIVERSITY
IN PRAGUE

Discarding of Documents

Documents of type A – Archive

Documents of type S – Shredding

Document of type V – Selection („výběr“)

Obstacles for correct Keeping of Records Management Service

- **Self-governing of faculties, institutes etc.**
- **Underestimating of records management and archiving**
- **Low financial offences**
- **Lack of space for storage**

CTU

CZECH TECHNICAL
UNIVERSITY
IN PRAGUE

B) Ordering of Archival Files

-PEvA – Archival Records Program:

<http://www.mvcr.cz/clanek/archivni-fondy-a-sbirky-v-ceske-republice-386553.aspx>

- Basic Rules for Processing of Archival Records:

<http://www.mvcr.cz/clanek/metodiky.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>

- ELZA - <http://elza-konference.lightcomp.cz/>

Personal Documents

- **Addressing of the families of deceased university personalities**
- **Open call on the website or social networks**
- **Oral history**

Strojařské tablo

V minulém čísle Pražské techniky jsme představili několik kuriozitu uložených v depozitářích Archivu ČVUT. V tomto vydání chceme čtenářům přiblížit další zajímavou archiválii, která pochází z Fakulty strojní a jež je jedinečná v několika směrech.

Za prvé se tento dokument může pyšnit prvenstvím největší archiválie v našich fondech mimo sbírku plánů. Je totiž tvořen třemi listy o rozměrech 100 x 72 cm, tedy téměř formátu A0. Za druhé je nanebevzrostě zajímavý svým obsahem: jedná se o tablo pedagogů fakulty, na němž je celkem 52 ručně kreslených podobizen (dvě z nich jsou však ztraceny). Do třetice se jedná o druh dokumentu, který se vyskytuje velmi vzácně.

Karikatury na technice

Tablo bychom mohli zařadit na pomezí portrétů a karikatury. Karikatura je jedním z žánrů výtvarného umění a nezřídka se jí věnovali i významní malíři. Samotné této karikatur není úplně výjimečné ani na půdě technické vysoké školy. Humoristické obrázky zachycující především studentský život často doprovázely ve 30. letech 20. stol. texty časopisu Technik. Dalším příkladem je soubor 18 karikatur profesorského sboru Vysoké školy strojního a elektrotechnického inženýrství, tedy předchůdkyně Fakulty strojní. K tomuto souboru ovšem nemáme žádné informace (například ohledně doby jeho vzniku) a bohužel není dochovaný v originále. Jednotlivé podobizny byly otištěny v brožurce prof. Alfréda Bolka nazvané Sloupky o kantorech 1914–1938 vydané v roce 1991. Tato skutečnost ukazuje na Bolka jako pravděpodobného autora kreseb. A především postava profesora Bolka obě kresební díla také spojuje.

Záhadná archiválie

Vrátíme se tedy zpět k archiválii, jež je tématem článku a shráme, jaké informace o ní máme nebo můžeme odvodit. Všechny portréty byly nejprve předkresleny tužkou na menší listy papíru o rozměrech 14 x 11 cm, poté nakresleny tuší a nakonec z rubu nalepeny na velký arch čtverky. Určit můžeme dobu vzniku tabla, kterým je rok 1969. Datace byla provedena na třetím listu tabla

samotným autorem. Naprostou věrohodnost vročení zpočybňuje to, že v místě, kde je vepsáno, autor vygumoval předchozí údaj. Nejasné je rovněž časové rozpětí 1966–1973 na prvním listu ve středu tabla pod portrétem, na němž je podobizna Alfréda Bolka, pro něhož byly typické jeho šestihránné brýle. Tyto roky upomínají na období, kdy Bolek vedl fakultu jako děkan. Datace je na tablu přilepená – pokud budeme věřit autorovu vročení – dodatečně, neboť autor nemohl dopředu vědět, jak dlouho profesor Bolek ve funkci zůstane. Je také možné, že tento dodatečný údaj překrývá dataci, která se na tablu vyskytovala původně, pravděpodobně tedy 1966–1969. Bolek vedl fakultu tři roky, pak byl ale na školní rok 1969/1970 zvolen do funkce profesor František Krupka a Bolek se na děkanát vrátil na následující tři roky 1970–1973. Pro autora však Bolkoovo působení mělo takový význam, že ho chtěl zachytit jako kontinuum. Pokud budeme brát rok vzniku uvedený autorem jako důvěryhodný, nabízí se dvě příležitosti, pro něž mohlo tablo vzniknout: v roce 1969 profesor Bolek slavil významné životní jubileum. Bylo mu 60 let a tablo se mohlo stát milou pozorností jeho kolegů k tomuto výročí. Tablo mohlo také sloužit jako poděkování za jeho přínos fakultě ve funkci děkana.

Detektivní pátrání

Z výše uvedeného je zřejmé, že zkoumaná archiválie – kromě toho, že je výjimečná a zajímavá – je také záhadná. Tato její vlastnost se promítá jak do hledání informací o díle samotném (jako obrazový pramen nám o okolnostech svého vzniku neposkytuje téměř žádné údaje), tak i o zobrazovaných osobách. Rečeno jinými slovy: žádný z portrétů na tablu zde není popsán jménem. Archivář se tak stává detektivem. Jaké postupy může jako badatel v takovém případě zvolit?

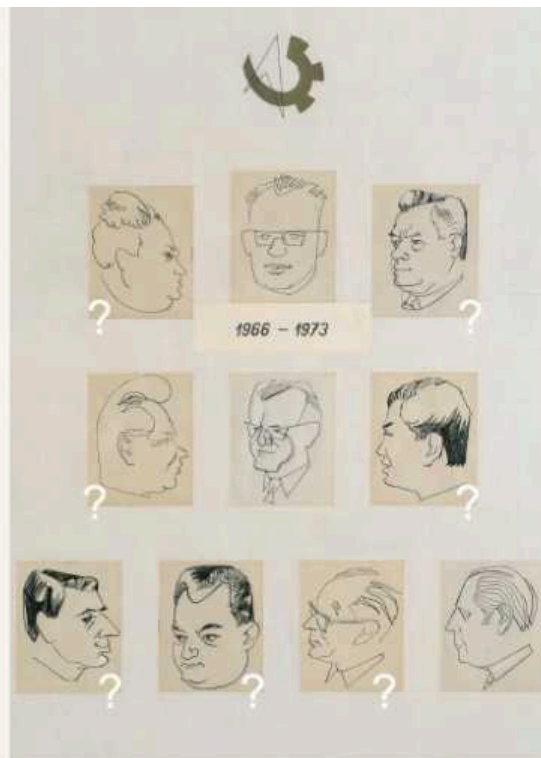
Jednou z možností je porovnat kresby na tablu s fotografiemi uloženými v archivu, pokud se tyto dochovaly. Ve Sbírce obrazových dokumentů je naltěště k dispozici reprezentativní soubor fotografií pedagogů Fakulty strojní. Bohužel tento soubor byl pořízen s více než desetiletým časovým odstupem od vzniku tabla – vznikl ve školním roce 1955/1956. Za tu dobu se tváře zobrazovaných osob často proměnily, takže není jednoduché je rozpoznat. Bezpečně lze

tedy určit jen výrazné nebo charakteristické tváře. Pokud však autor u nějaké postavy zvýraznil jeden z rysů a další potlačil, stává se pátrání opět složitějším. Porovnáním kresby s fotografií byli identifikováni profesoři Alfréd Bolek, Vojtěch Jareš a Otakar Bačar. Poslední dvě jména nás také přivádějí k otázce totožnosti autora kreseb.

Jméno autora – zdá se, že se jednalo o jednu osobu – není známo. Na třetím listu je sice jeho podpis, ten je bohužel až na první písmeno „K“ nečitelný. Autor karikatur portrétované osoby pravděpodobně znal, čímž se okruh zužuje na zaměstnance fakulty. Lze rovněž předpokládat, že autor se na fakultě v době vzniku kreseb již několik let pohyboval. Výše uvedení profesoři totiž zemřeli dříve, než bylo tablo vyrobeno: Jareš v roce 1965 a Bačar roku 1968. Nabízí se také otázka, proč byl Jareš na tablo zařazen, když se datace díla vztahuje na léta 1966 až 1973. V případě Jareše (ale i Bačara) se jednalo o dlouhodobé pracovníky fakulty, kteří se s Bolkem znali ještě z období první republiky, kdy Bolek na tehdejší Vysoké škole strojní a elektrotechnického inženýrství studoval a pracoval jako asistent právě u prof. Bačara.

Druhou možností, jak identifikovat další tváře, je oslovit pamětníky. Spoluprací se zaměstnanci Fakulty strojní se podařilo určit profesoři Antonína Srovnala, Zdeňka Ptíkrýla, Jana Zvoníčka, Františka Primuse a Jaroslava Muhaře. Dále lze předpokládat, že se mezi portrétovanými osobnostmi budou nalézat jména Josefa Kožouška, Miroslava Hajna, Josefa Kamaráda, Karla Brunhofera, Josefa Píče, Františka Dražana, Vladimíra Chlumského nebo Josefa Šrejtra. Zatím byla identifikována necelá pětina vyobrazených tváří. Od počátečního setkání s tablem, kdy o něm nebyla známa žádná informace, tak došlo k významnému pokroku. Ohledně totožnosti vyobrazených pedagogů i okolnosti vzniku tabla však stále existuje spousta hypotéz a otázek, které čekají na objasnění.

Mgr. Kristýna Janečková,
Archiv ČVUT

Na prvním listu tabla je zachyceno deset strojařů: na čestném místě nahofe uprostřed podobizna tehdejšího děkana Alfréda Bolka, pod ním jeden z proděkanů Zdeněk Ptíkrýl. Další tváře vedoucích pracovníků fakulty nebyly identifikovány. Podle údajů ze studijních programů by se mohlo jednat o Vladimíra Chlumského, Břetislava Chválu, Richarda Doležala a Františka Valentu. Vpravo dole je podobizna Jana Zvoníčka.

Archivář detektivem

Jedna z dalších podobizen na tablu (obr. vlevo) vyobrazuje profesora Otakara Bačara. Jeho kresba byla určena porovnáním s fotografií z 50. let 20. století uložené v archivu. Bačarova tvář má výrazné nezaměnitelné rysy a je tedy dobře identifikovatelná. Pomocníkem pro identifikaci jsou i starší kresby a fotky. Vpravo podobizna prof. Bačara v mladších letech (kresba ze souboru 18 karikatur prvorepublikových profesorů VŠSE) a fotografie z 20. let. Bačarův charakteristický knír a účes jsou patrné na všech snímcích.

Výzval

➤ Hledáme mezi čtenáři zaměstnance a bývalé studenty, kteří poznají pedagogy Fakulty strojní z tabla nebo nám pomohou osvětlit okolnosti jeho vzniku. Všechny tváře jsou dostupné v elektronické podobě na Facebooku Archivu ČVUT, dále z odkazu na Facebooku ČVUT a Fakulty strojní. Originál tabla je po předchozí domluvě k nahlédnutí v Archivu ČVUT v Zikově 2. Uvítáme též kopie nebo originální fotografie pedagogů té doby k zapůjčení. Jména pedagogů, vaše tipy či vzpomínky posílejte prosím do 15. května na: kristyna.janeckova@cvut.cz. Za tuto pomoc děkujeme!

Pozn. red.
Tři řešitelé této „tajenky“ obdrželi balíček propagačních předmětů ČVUT a knih z produkce Nakladatelství ČVUT

➤ I tato tvář je zatím neznámá. Autorovi se několika jednoduchými tahy podařilo zachytit typické rysy a zároveň vdechnout osobitý výraz.

➤ Signatura a datace na tablu

Thank You for Attention

Kamila Mádrová
Czech Technical University Archive

Czech Technical University in Prague –
Rector's Office

Kamila.madrova@cvut.cz

www.cvut.cz/archive

<https://www.facebook.com/archivecvut/>

